

Broedvogels, 1990-2019

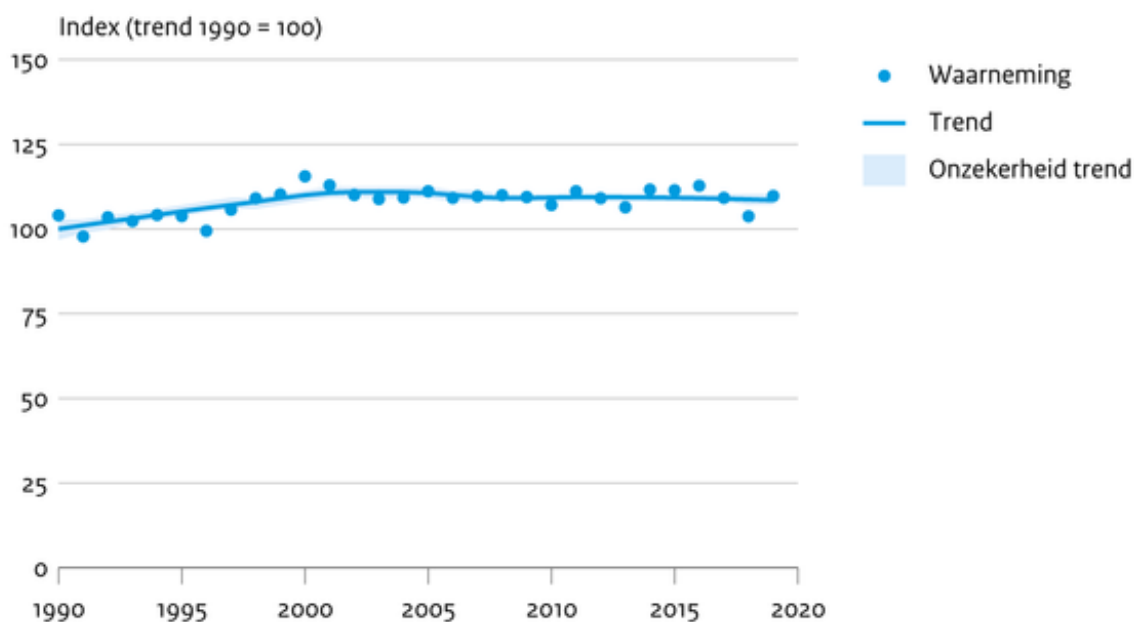
Indicator | 18 december 2020

U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

De broedvogels gaan in de periode 1990 tot en met 2019 gemiddeld licht in aantal vooruit.

[figuurgroep]

Broedvogels

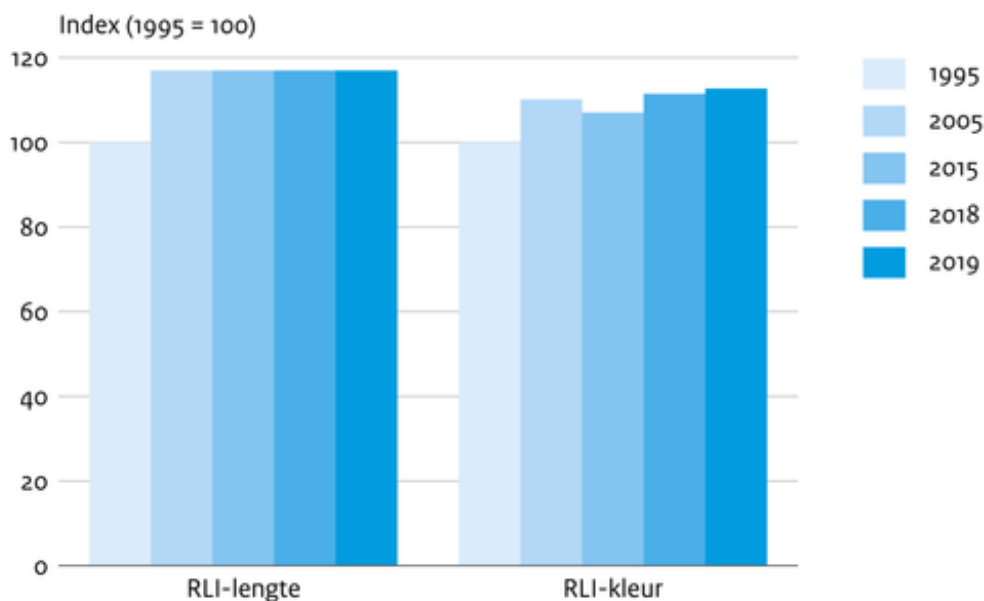

Bron: NEM (Sovon, CBS)

CBS/dec20
www.clo.nl/nl138115

- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(xlsx\)](#) [3]
- [Download data \(ods\)](#) [4]

Rode Lijst Indicator (RLI) van broedvogels

Bron: NEM (Sovon, CBS)

CBS/dec20
www.clo.nl/nl138115

- [Download figuur](#) [5]
- [Download data \(xlsx\)](#) [6]
- [Download data \(ods\)](#) [7]

[/figuurgroep]

Ontwikkeling

De populaties van de groep van broedvogels zijn sinds 1990 geleidelijk toegenomen met ongeveer 13%. Toch is het aantal soorten vogels dat toeneemt in balans met het aantal soorten met een dalende trend. Dat er desalniettemin een toename is komt voor een groot deel door een aantal recente nieuwkomers die in sommige gevallen spectaculair toenemen. Voorbeelden hiervan zijn Cetti's zanger, grote mantelmeeuw, middelste bonte specht en kleine zilverreiger. De oorzaken van deze veranderingen zijn divers. Zo spelen klimaatverandering, ouder wordende bossen, verruiging van open natuurgebieden en intensiever gebruik van het boerenland een rol.

Toenemende soorten

Broedvogels kenmerkend voor moerassen nemen gemiddeld genomen toe. De sterkste stijgers van deze groep sinds 1990 zijn grote zilverreiger, grauwe gans, krakeend en krooneend. Onder karakteristieke bosvogels is de middelste bonte specht - een recente nieuwkomer - een uitschieter; het aantal soorten dat toeneemt onder bosvogels is ook iets groter dan het aantal dat in populatieomvang afneemt.

- [indicator=nl1155]
- [indicator=nl1618]

Afnemende en verdwenen soorten

Vogels van het boerenland nemen gemiddeld af sinds 1990, met als sterkste dalers grauwe gors, patrijs en kemphaan. Ook vogels van open natuurgebieden (duin, heide) doen het gemiddeld gezien niet goed, met blauwe kiekendief, tapuit en wulp als voorbeelden van sterke dalers. Duinpieper, klapekster, kuifleeuwerik en ortolaan zijn sinds enkele jaren zelfs geheel verdwenen uit Nederland. Voor grauwe gors en korhoen lijkt dit ook aanstaande.

- [indicator=nl1479]
- [indicator=nl1586]
- [indicator=nl1123]
- [indicator=nl1134]

Rode Lijst Indicator

Veel van de hierboven genoemde soorten met negatieve trends komen voor op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten. Tot 2005 nam het aantal broedvogelsoorten op de Rode Lijst toe. Maar daarna is het aantal bedreigde vogels ongeveer gelijk gebleven (tweede tabblad, RLI-lengte). De gemiddelde ernst van de bedreiging is sindsdien toch nog iets gestegen (tweede tabblad, RLI-kleur).

Referenties

- Boele A., van Bruggen J., Hustings F., Koffijberg K., Vergeer J.W. en van der Meij T. (2020). Broedvogels in Nederland in 2018. Sovon-rapport 2020/07. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- van Kleunen A., R. Foppen en C. van Turnhout (2017). Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria 2017. Sovon rapport 2017-34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Relevante informatie

- [Netwerk Ecologische Monitoring](#) [8]
- [Sovon](#) [9]

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Trend van broedvogels

Omschrijving

Ontwikkeling van populatie broedvogels als groep

Verantwoordelijk instituut

Centraal Bureau voor de Statistiek

Berekeningswijze

In de deze indicator zijn 173 inheemse broedvogelsoorten voorkomend in Nederland opgenomen.

Aantalsgegevens zijn ontleend aan de landelijke broedvogelmeetprogramma's van het [Netwerk Ecologische Monitoring](#) [10]. Daarmee zijn per soort jaarlijkse indexcijfers over populatie-aantallen berekend met behulp van Poisson regressie (zie [Methode indexcijfers TRIM](#) [11]; alle soorten zijn geanalyseerd met het standaardmodel met jaar- en meetpunteffecten).

Om de indicator op het eerste tabblad te berekenen zijn de jaarlijkse indexcijfers over populatie-aantallen en over verspreiding meetkundig gemiddeld over alle soorten.

Van een aantal soorten zijn in de eerste jaren geen indexcijfers beschikbaar (zie tabel met indexcijfers per soort). Deze ontbrekende indexcijfers zijn eerst met een kettingmethode afgeleid uit de indexcijfers van andere soorten. Vervolgens zijn de indexen per jaar meetkundig gemiddeld. Meetkundig middelen betekent dat een halvering van de populatiegrootte van een soort wordt gecompenseerd door de verdubbeling van die van een andere soort.

Door de gemiddelde indexen is een flexibele trend berekend met een 95% betrouwbaarheidsinterval. Het betrouwbaarheidsinterval is gebaseerd op de betrouwbaarheid van de indexcijfers van de afzonderlijke soorten (Soldaat et al., 2017). In de jaren waarin veel soorten ontbreken is de indicator minder betrouwbaar, maar de omvang van deze onbetrouwbaarheid is onbekend.

De [indicator=nl1521] is gebaseerd op het aantal soorten op de Rode Lijst per jaar (RLI-lengte). De variant RLI-kleur telt ook de verschuivingen tussen de categorieën op de Rode Lijst mee (Van Strien et al., 2014).

Basistabel

De indexen van de afzonderlijke soorten met hun trendklasse staan onder het tabblad afzonderlijke soorten onder download data.

Geografisch verdeling

Nederland

Andere variabelen

Geen

Verschijningsfrequentie

Jaarlijks

Achtergrondliteratuur

CBS (2020). Meetprogramma's voor flora en fauna. Kwaliteitsrapportage NEM over 2019. Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag.

Soldaat, L., J. Pannekoek, R. Verweij, C. van Turnhout en A. van Strien (2017). A Monte Carlo method to account for sampling error in multi-species indicators. *Ecological Indicators* 81: 340-347.

Strien, A. van, R. Verweij, M. de Zeeuw, L. van Duuren en L. Soldaat (2014). Voorzichtig herstel van de biodiversiteit in Nederland? *De Levende Natuur* (115) 5: 208-211.

WWF Nederland (2015). Living Planet Report Nederland, staat van biodiversiteit/natuur. WWF, Zeist.

Betrouwbaarheids codering

B. Schatting gebaseerd op een groot aantal (zeer accurate) metingen, waarbij representativiteit van de gegevens vrijwel volledig is.

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2020). [Broedvogels, 1990-2019](#) [12] (indicator 1381, versie 15 , 18 december 2020). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL:<https://www.clo.nl/indicatoren/nl138115>

Links

[1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1381> [2]

https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1381_001g_clo_15_nl.png [3]

<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1381-001g-clo-15-nl.xlsx> [4]

<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1381-001g-clo-15-nl.ods> [5]

https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1381_003g_clo_15_nl.png [6]

<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1381-003g-clo-15-nl.xlsx> [7]

<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1381-003g-clo-15-nl.ods> [8] <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/natuur-milieu/methoden/dataverzameling/overige-dataverzameling/netwerk-ecologische-monitoring.htm> [9]

<http://www.sovon.nl/> [10]

<http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/home> [11] <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/natuur-milieu/methoden/trim/default.htm> [12]

<https://www.clo.nl/indicatoren/nl138115>